

at begynde med en saadan Bestatning til Communen, istedetfor at begynde med den til Staten. Tiden forandrer sig, og Stemningen med den, og jeg kan ikke see rettere, end at det, naar man overhovedet vil indføre denne Forandring, nu vil være den bedste Tid til at indføre den, netop ved den communale Bestatning. Jeg har ikke saa lidt imod Leilighedsbestatningen; thi de vedkommende Skattehedere spørge bestandig om, hvad der er Leilighed, og saalænge dette er ikke fastslaaet ved nogen Lov, er det vanskeligt at give noget bestemt Svar derpaa, hvorimod man bedre kan give Svar paa det Spørgsmaal, hvad der skal forstaaes ved Bestatning efter Formue og efter Indkomst af personlig Virksomhed. Der er vel Mange, som mene, at Skat af personlig Indkomst og Leilighedsstat er et og det Samme; men saalænge dette sidste Begreb ikke er defineret ved nogen Lovbestemmelse, kan det ikke være tilstrækkeligt at give et saadant Svar, og jeg kan derfor ikke undlade at udtale Ønsket om, at den høitærede Minister snarest mulig vil fremkomme med et Lovforslag om den communale Bestatningsmaade. — Flere ærede Medlemmer have fremstillet det som ønskeligt, at Havnevesenet blev inddraget under den communale Bestyrelse for Kjøbstæderne, hvorimod den høitærede Minister flere Gange har udtalt, at det ikke er noget kommunalt Anliggende; men jeg skal dog gjøre opmærksom paa, at der i Finansloven findes en Indtægtspost under det Navn: „Indtægter af de communale Havne“, og der er altsaa Havnevesenet defineret som et bestemt kommunalt Anliggende. Hvorvidt dette er fulkommen rigtig eller ikke, skal jeg ikke videre indlade mig paa, men man kunde deraf udbringe den Slutning, at Havnevesenet virkelig maatte være et kommunalt Anliggende.

Sage: Da den høitærede Indenrigsminister forelagde dette Lovforslag, udtrede han, „at det var et Forsøg paa at indfri det Løfte, som allerede var givet ved Grundloven af 5te Juni 1849, om, at Communernes Ret til selvstændig at styre deres Anliggender under Statens Tilsyn skulde ordnes ved Lov.“ Jeg troer, at det vil være i levende Erindring hos dem, der deeltog i Forhandlingerne paa den grundlov-

givende Rigsforsamling, hvorledes man fra alle Sider følte, at der var en stor Fare ved den constitutionelle Udvikling, vi gik imøde, og det var den, at der ikke havde bestaaet nogen communal Frihed, forinden man gav den store Myndighed i Lovgivningsanliggender til Folket. Det er jo en af de Herligheder, som det gamle frie Folk har haft, at det communale Liv ligesom vogede ud af Familien; efterhaanden bredte Communen sig, saaledes som her i Oldtiden, til Herred, det borgelige Liv steg efterhaanden op, indtil der fremkom Statsanliggender, hoorpaa Folket paa forffjellig Maade havde Indflydelse, men det knyttede sig dog fremfor Alt til Communen, hvor de stærke og mandige Kræfter udvikledes, som bleve til Nordens Vre og Forherligelse. Det er dette Liv i Communen, med alle disse smaa Anliggender, som synes saa ubetydelige, der lidt efter lidt lærer Manden at øve sine Kræfter, at offre sig i Fædrelandets Tjeneste og paa engang blive stærk og lære at begrænsse sig; de, som ikke have lært dette ved Virksomheden i Communen og paa engang faae den store, mægtige Indflydelse i de almindelige Anliggender, ere tilbøjelige til at gribe fejl, i alt Fald skal der en saare lang Øvelse i de almindelige Anliggenders Tjeneste, for at det Folk, der ikke har haft communal Frihed forinden, kan lære at gaae til disse Anliggender med det rette Sind, hvorimod den er som født dertil, der i Communen har lært at øve sine Kræfter. Dette Gode havde vi ikke; derfor sagde Grundloven i dens § 91, at denne Selskabsret for Communerne under Statens Tilsyn skulde gives ved Lov, og jeg troer, at det vil erindres, at de første Ministerier følte det som en af deres første og vigtigste Opgaver at fremme den almindelige Ordning af de communale Anliggender. Der er jo forffjellige Grene af den communale Virksomhed, som høre til en heeltøbt Communalordning; der er for det Første Myndigheden, dernæst Valgretten, Bestatningen, Organisationen og Forholdet mellem de større og mindre Communer. Intet af disse kan lades uberørt, naar man vil have et fuldstændigt Værk, der skal kunne føre til Gavn og Velsignelse; det er jo klart for Enhver, at naar jeg giver Communen